IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (nr 38)**

z dnia 16 marca 2021 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (nr 38)

16 marca 2021 r.

Komisja Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Arkadiusza Marchewki (KO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– informację na temat krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych, stopnia jego zaawansowania oraz skutków dotychczasowych działań podjętych w ramach programu.

W posiedzeniu udział wzięli: **Grzegorz Witkowski** podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury, **Paweł Rusiecki** zastępca prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, **Paweł Trzaskowski** wicedyrektor Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Grażyna Kućmierowska, Jolanta Ostrowska –** z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):

Dzień dobry państwu. Minęła godz. 14.00. Otwieram posiedzenie Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Chciałbym przywitać wszystkich państwa parlamentarzystów, państwa posłów. Chciałbym również przywitać przedstawicieli instytucji rządowych. Witam pana Grzegorza Witkowskiego, podsekretarza stanu w Ministerstwie Infrastruktury.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury Grzegorz Witkowski:

Dzień dobry.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):

Witam także pana Pawła Rusieckiego, zastępcę prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Chciałbym również przywitać pozostałych gości, którzy biorą udział w posiedzeniu zarówno w formie obecności osobistej, jak i w formie zdalnej.

Informuję, że posiedzenie Komisji zostało zwołane przez Marszałek Sejmu na podstawie art. 198j ust. 2 regulaminu Sejmu i będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

Przypominam, że zgłoszeń do zabrania głosu w dyskusji przez posłów uczestniczących zdalnie w posiedzeniu należy dokonywać poprzez czat w aplikacji whereby po zalogowaniu się do pokoju wideokonferencyjnego Komisji. Jednocześnie informuję, że posłowie członkowie Komisji obecni na sali głosują przy użyciu urządzenia do głosowania za pomocą legitymacji poselskiej. Wówczas nie logują się w systemie komunikacji elektronicznej i nie używają w tym celu tabletów.

Przystąpmy zatem do kolejnego etapu. Przystąpmy do stwierdzenia kworum. Proszę o naciśnięcie dowolnego przycisku w celu potwierdzenia obecności na posiedzeniu. Dziękuję. Stwierdzam kworum.

Przechodzimy do kolejnego etapu. Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje rozpatrzenie informacji na temat krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych, stopnia jego zaawansowania oraz skutków dotychczasowych działań podjętych w ramach programu. Posiedzenie naszej Komisji rozpoczniemy od przedstawienia informacji przez ministerstwo. Bardzo proszę o zabranie głosu przez pana ministra

Witkowskiego. Panie ministrze, proszę o przedstawienie informacji w zakresie tematu posiedzenia Komisji. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MI Grzegorz Witkowski:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Dzień dobry państwu. Witam bardzo serdecznie wszystkich, państwa parlamentarzystów i zaproszonych gości. Jest mi niezmiernie miło przedstawić program, nad którym Wody Polskie pracowały przez bardzo długi czas. Program ten stanowi odpowiedź na wiele głosów ze strony samorządów, naukowców, praktyków, hydrologów, jak również środowisk ekologicznych, odpowiedź na to, jak zmieniały się stosunki wodne i gospodarka wodna w ostatnich kilkudziesięciu latach. Ponieważ program renaturyzacji rzek i generalnie zagospodarowania rzek, dotyczący ich pierwotnej funkcji, a potem wykorzystania przez człowieka jest zagadnieniem złożonym, nie można tutaj abstrahować. Jest to system naczyń połączonych. Nie można oddzielać funkcji pierwotnej od funkcji użyteczności dla człowieka.

Głównym celem opracowania było zaproponowanie obszarów wymagających renaturyzacji oraz obszarów priorytetowych, w których działania renaturyzacyjne powinny zostać zrealizowane w pierwszej kolejności, biorąc pod uwagę uwarunkowania środowiskowe i ekonomiczne. Każdej jednolitej części wód powierzchniowych, która została zaliczona do tych obszarów, przypisano potencjalne zestawy działań renaturyzacyjnych. Doprecyzowanie i określenie konkretnego sposobu działania będzie realizowane na podstawie dalszych szczegółowych analiz, ponieważ jest to dopiero program, plan, pewna koncepcja, która będzie współgrała z dalszymi szerokimi konsultacjami z samorządami, ze środowiskiem naukowym.

Renaturyzacja jest także ważnym narzędziem ograniczającym ryzyko powodziowe. Mamy działania renaturyzacyjne, dla których w wyniku analizy prowadzonej przy opracowywaniu planów zarządzania ryzykiem powodziowym została potwierdzona skuteczność w ograniczaniu ryzyka powodziowego. Mogą to być działania zarówno nietechniczne, jak i techniczne, o czym mowa. Można sobie wyobrazić sytuację, w której tworzymy plany przeciwpowodziowe. Powodziom zapobiegamy przy pomocy wielkich budowli hydrotechnicznych, a na innych rzekach, co jest domeną hydrologów i hydrotechników, możemy zapobiegać w sposób naturalny renaturyzując rzeki, które kilkadziesiąt, kilkanaście lat temu wymagały dużej ingerencji człowieka, przemysłu, techniki w ich naturalny bieg.

Większość proponowanych działań renaturyzacyjnych pozwala na uodpornienie ekosystemów na skutki suszy, co należy uznać za komplementarne z przygotowywanym planem przeciwdziałania skutkom suszy. Dotyczy to między innymi renaturyzacji obejmującej odtwarzanie mokradeł, starorzeczy, a tym samym odbudowującej częściowo retencję zlewni.

Szanowni państwo, nie chciałbym odbierać zasług twórcom programu. Chciałbym powiedzieć tylko dwie rzeczy. Zgodnie z zapisami założeń do programu przeciwdziałania niedoborowi wody, z czym się mierzy państwo polskie i w ogóle wszystkie państwa na świecie, w szczególności w Europie Południowej, program renaturyzacji obejmuje zagadnienia związane ze zwiększeniem naturalnej retencji. Wiele z aspektów renaturyzacji przyczynia się do retencji wody. Skutkuje wzrostem retencji korytowej i gruntowej, a także renaturyzacją obejmującą odtwarzanie mokradeł. Przede wszystkim gwarantuje odpowiednie funkcjonowanie ekosystemów i umożliwia osiągnięcie dobrego stanu siedlisk przyrodniczych i powiązanych z nimi gatunków, w tym w obrębie morskich obszarów chronionych.

Szanowni państwo, druga sprawa. Podam jeszcze kilka przykładów, gdzie będziemy chcieli przeprowadzić tego typu inwestycje. Nie będą to duże inwestycje, ale małe i średnie. Jest to np. przywrócenie drożności morfologicznej na rzece Noteci, przepławki dla ryb w bardzo wielu miejscach, w tym na rzece Brdzie w Bydgoszczy na Bydgoskim Węźle Wodnym, ciągłość ekologiczne na rzece Białej Tarnowskiej, przebudowa Zalewu Zemborzyckiego czy wdrożenie planu gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły, gdzie chodzi o rzekę Pilicę, oczywiście także prowadzony przez wiele, wiele lat, ważny dla Dolnego Śląska program ochrony przeciwpowodziowej dla Kotliny Kłodzkiej.

Jestem bardzo wdzięczy zespołowi pionu środowiska z Wód Polskich za przygotowanie i zmierzenie się z tą materią, ponieważ, jak powiedziałem, jest to odpowiedź na wiele głosów, problemów, aspiracji środowiska naukowego, samorządów, które na bieżąco monitorują sytuację, są beneficjentami, jak i ofiarami zachwianych stosunków wodnych w swoich powiatach, w swoich regionach. Myślę, że warto się nad pochylić, szanowni państwo posłowie, panie przewodniczący, także z tego powodu, że jak wiele razy podkreślaliśmy, rzeki czy gospodarka morska, gospodarka wodna, nie mają barw partyjnych. Warto raz na jakiś czas pochylić się nad tym, co robiły poprzednie pokolenia i czy nie warto skorygować ich zamierzeń, wymodelować, wyliczyć przy pomocy dostępnych modeli, jak to będzie wyglądało w przyszłości. Program ten właśnie stanowi na to odpowiedź.

W dalszej części, w dalszej kolejności, bardzo proszę, panie przewodniczący, o zabranie głosu przez przedstawiciela Wód Polskich, które nad tym pracowały. Naprawdę nie można odmówić im dużej pracy i satysfakcji z tego, co osiągnęły. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):

Dziękuję uprzejmie. Poproszę o zabranie głosu przez pana Pawła Rusieckiego, zastępcę prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, który również bierze udział w posiedzeniu w formule zdalnej. Panie prezesie, bardzo proszę.

Zastępca prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie do spraw zarządzania środowiskiem wodnym Paweł Rusiecki:

Dziękuję serdecznie, panie przewodniczący. Serdecznie witam państwa posłów i wszystkich zaproszonych gości.

Szanowni państwo, krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych został zrealizowany, opracowany w 2020 roku na zlecenie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, które miało na celu opracowanie koncepcji krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych wraz z przeprowadzeniem badań pilotażowych. Był to październik 2019 roku. Drugi etap to było opracowanie krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych wraz z propozycją jego wdrożenia oraz przygotowanie podręcznika dobrych praktyk. Zostało to domknięte w lutym 2020 roku. Podręcznik wraz z krajowym programem zostały opracowane oraz zatwierdzone przez prezesa Wód Polskich.

Przedmiotem całego zadania, dużego projektu koncepcyjnego renaturyzacji było przedstawienie działań mających na celu odpowiedzenie na potrzeby identyfikowania kwestii hydromorfologicznych oraz na inne potrzeby w zakresie poprawy stanu wód powierzchniowych w Polsce. Zostało to ujęte w aktualizacji programu wodnośrodowiskowego kraju, w dokumencie powstałym w 2016 roku. Oczywiście aktualizacja planów gospodarowania wodami, zgodnie z wymogami dyrektywy wodnej, podporządkowała pod to cały zestaw działań mających na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych.

W opracowaniu, w krajowym programie, założono główne cele oraz zaproponowano obszary priorytetowe, w których działania renaturyzacyjne powinny zostać zrealizowane w pierwszej kolejności. Obszary priorytetowe zostaną również ujęte w drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami powierzchniowymi. W tej chwili jesteśmy na etapie zamykania aktualizacji. Propozycja drugiej aktualizacji została przesłana do opiniowania wojewodom. Po uzyskaniu opinii wojewodów i ministerstwa aktualizacja zostanie przekazana do ministerstwa. Będzie prowadzona półroczna konsultacja społeczna. Działania zaproponowane w ramach obszarów priorytetowych również będą się tam znajdować. Będzie można konsultować to w szerokim zakresie. Będzie można proponować dodatkowe działania w obszarze renaturyzacji. Oczywiście w tym celu dla każdego z typu wód opracowano odrębny katalog działań renaturyzacyjnych, obejmujący grupę działań oznaczających prace w ramach utrzymania wód, umożliwiających uzyskanie efektu renaturyzacji, jak również działania dodatkowe wykonywane w ramach zwykłego zarządzania wodami, działania techniczne, działania w zlewni rzek, jak również działania pomocnicze, w tym rozwiązania legislacyjne i wszelkiego rodzaju zakazy. Oczywiście wszystkie te działania mają na celu poprawienie całego środowiska wodnego w zakresie morfologicznym, jak również struktury środowiskowej. Dodatkowo wprowa-

dzony podręcznik dobrych praktyk w zakresie renaturyzacji prowadzonej w trakcie czy to procesu inwestycyjnego, czy to procesu utrzymaniowego pozwoli w szerokim zakresie podejmować tego typu działania.

Wartym podkreślenia jest również fakt, że oprócz tego, iż powstał program, który w drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami powierzchniowymi pozwoli ująć kluczowe projekty związane z renaturyzacją, Wody Polskie dodatkowo realizowały zadania w zakresie renaturyzacji, które wpisują się w realizację krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych.

W latach 2010–2019 zostało przeprowadzonych kilka projektów, o których w mojej ocenie warto powiedzieć. Jednym z istotnych projektów było przywrócenie ciągłości ekologicznej i realizacja działań poprawiających funkcjonowanie korytarza swobodnej migracji rzeki Białej Tarnowskiej. Realizacja programu odbywała się przez Wody Polskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie w ramach programu operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. Całkowity koszt działań w ramach projektu wyniósł 39 300 tys. zł. Źródła finansowania stanowiły Fundusz Spójności Unii Europejskiej i budżet państwa. Celem projektu była likwidacja lub modernizacja istniejących barier migracyjnych, renaturyzacja fragmentów koryta rzeki, odtworzenie tzw. niebieskiego korytarza migracji, a dodatkowo poprawa walorów przyrodniczych i krajobrazowych w dolinie Białej, co oczywiście przyniosło wymierne korzyści w postaci rozwoju turystyki i wędkarstwa, a także wzrostu bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców doliny Białej Tarnowskiej.

Innym projektem renaturyzacyjnym realizowanym przy współudziale Wód Polskich, w tym przypadku Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie, był projekt dotyczący tarliska górnej Raby. Był to projekt realizowany w latach 2012–2016. Miał na celu poprawienie stanu siedlisk, warunków reżimu termicznego między innymi poprzez nadanie nowego kształtu koryta poprzez wprowadzenie rumowiska, nasadzenie rodzimych gatunków roślinności na terenie zalewowym, usunięcie gatunków inwazyjnych, wprowadzenie rumoszu skalnego, uzupełnienie rumowiska w korycie w celu zmniejszenia erozji dennej i brzegowej.

Było sześć kluczowych projektów, działań podjętych przez Wody Polskie w zakresie renaturyzacji jeszcze przed wprowadzeniem krajowego programu. Dodatkowo oczywiście były prowadzone mniejsze programy renaturyzacyjne wód powierzchniowych, których celem było przywrócenie drożności ekologicznej cieków. Działań podejmowanych przez wszystkie regionalne zarządy gospodarki wodnej w kraju było co najmniej kilkadziesiąt. Wszystkie działania podjęte przez Wody Polskie oczywiście wraz z przygotowanym krajowym programem renaturyzacji i wprowadzeniem kluczowych projektów do drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami powierzchniowymi, która będzie w konsultacjach społecznych, dadzą szeroką szansę wszystkim, w tym oczywiście Wodom Polskim, użytkownikom, mieszkańcom, którzy funkcjonują w obszarze wód powierzchniowych, na to, żeby renaturyzacja środowiskowa w znaczny sposób pozwoliła poprawić jakość wód powierzchniowych w Polsce.

Na razie serdecznie dziękuję. Oddaję głos panu przewodniczącemu.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):

Dziękuję, panie prezesie, za przedstawienie informacji. Dotarły one do nas także drogą mailową. Macie je państwo dostępne na i-padach. Po przedstawieniu informacji otwieram dyskusję. Proszę państwa parlamentarzystów o zgłaszanie chęci wystąpień. Widzę, że zgłasza się pani poseł Daria Gosek-Popiołek.

Poseł Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

Dziękuję bardzo za informację oraz za posiedzenie.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):

Teraz oddaję głos pani poseł. Następny będzie pan poseł Michał Urbaniak. Proszę bardzo.

Poseł Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

Bardzo cieszy mnie głos o pewnej potrzebie korekt, dlatego że jesteśmy w takiej oto sytuacji, że przez wiele lat podejmowano w dużej mierze nieodpowiedzialne, szkodliwe decyzje inwestycyjne. Rzeczywiście nie jesteśmy w dobrym miejscu. Cieszy mnie, dlatego że działania związane z renaturyzacją i te duże, i te mniejsze, być może zwłaszcza te mniejsze, są bardzo ważne. Kiedy jesteśmy przy temacie korekt, niestety, chciałabym dopytać o konkretne rzeczy, które państwo przedstawiają w informacji.

Podejmując temat utrzymania, odtworzenia mokradeł, przywołujecie państwo Bagno Wizna. Piszecie państwo, że miał być opracowany model gospodarowania wodami w tym obszarze, mający na celu zapewnienie odpowiednich warunków uwilgotnienia siedlisk i zabezpieczenia funkcjonowania rolnictwa na tym terenie. Panie ministrze, panie prezesie, w zeszłym roku stanęliśmy przed problemem, że w zeszłym roku Bagno Wizna było odwadniane, były tam prowadzone prace melioracyjne niezgodne z modelem. Dopiero moja interwencja, dopiero interwencja organizacji pozarządowych, ekologów, naukowców doprowadziła do wstrzymania owych prac. Wydaje mi się, że istotne jest to, że nie liczy się tylko to, co jest na papierze, ale także to, co jest w rzeczywistości. Nie możecie państwo chwalić się modelowym działaniem, którego po prostu nie było. Bardzo proszę o odniesienie się do tego. Proszę też o wskazanie, jakie w przyszłości planują państwo działania, żeby uniknąć sytuacji, że jest przyjęty jakiś program ochronny, plan ochronny, są zatwierdzone jakieś prace, po czym okazuje się, że działania podejmowane w rzeczywistości są nie tylko niezgodne z planem, ale wręcz są sprzeczne i prowadzą do odwodnienia terenu.

Na dwa kolejne pytania poproszę o odpowiedź na piśmie, dlatego że podejrzewam, iż ani pan minister, ani pan prezes nie mają takich danych. Piszecie państwo o renaturyzacji w kontekście ograniczania ryzyka powodziowego. Może zacytuję: „Działania renaturyzacyjne, dla których w wyniku analizy prowadzonej przy opracowywaniu planów zarządzania ryzykiem powodziowym została potwierdzona skuteczność w ograniczaniu ryzyka powodziowego, zostały wpisane na listę działań w planach zarządzania ryzykiem powodziowym”. Mam bardzo konkretne pytanie: Ile takich działań znalazło się na liście i jaki odsetek wszystkich działań stanowią? Wydaje mi się, że są to dosyć istotne dane, jeżeli mamy mówić o jakiejś sprawczości i sensowności programu, a także jego realizacji.

Kolejna rzecz dotyczy podręcznika dobrych praktyk renaturyzacji wód powierzchniowych. Wiemy, że został skierowany do podmiotów zarządzających wodami, chociażby po to, żeby uwzględniać jego treść na etapie zawierania umów, egzekwowania zapisów. Mam pytanie: Ile umów utrzymaniowych zawartych po skierowaniu podręcznika zawiera zapisy uwzględniające owe zalecenia? Również poproszę o odpowiedź na piśmie. Mam nadzieję, że będzie to widoczne. W momencie, w którym w dokumentach jest mowa o jednym, a w rzeczywistości realizowane są zupełnie inne działania, to rozdźwięk ten jest bardzo niepokojący. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):

Dziękuję, pani poseł. Teraz poproszę o zabranie głosu pana posła Michała Urbaniaka. Następnym będzie pan poseł Tomasz Aniśko. Proponuję, panie ministrze, żebyśmy najpierw przekazali głos państwu parlamentarzystom, żeby mogli sprecyzować swoje pytania. Następnie oddam głos panu ministrowi. Bardzo proszę, pan poseł Urbaniak.

Poseł Michał Urbaniak (Konfederacja):

Dziękuję za głos. Panie ministrze, mówimy o gospodarowaniu wodami w różnych obszarach. Mam konkretną sprawę. W roku 2020, a bodajże jeszcze w 2019 roku zaczął się pewien problem w Gdańsku na Oruni dotyczący zabudowy i rewitalizacji terenu części tej dzielnicy. Przy ul. Dworcowej miał powstać Dom Sąsiedzki. Wody Polskie wydały zawiadomienie, które nie pozwalało na to, żeby postawić tam budynek, ponieważ teoretycznie był to teren zalewowy. Problem w tym, że rzeka Radunia, która tam płynie, już dawno była przebudowana, uregulowana. Teren de facto nie był terenem zalewowym, chociaż decyzja jeszcze długo była utrzymana w mocy. Sprawa na szczęście wyjaśniła się. Dom Sąsiedzki, który stanowi centrum życia dla wielu osób, które czy to mają problemy socjalne, czy to pochodzą z trudnych rodzin, jest ostoją. Wielu ludzi, zwłaszcza

młodych, jest w stanie odnaleźć tam trochę spokoju. Dom przez długi czas wynajmował pomieszczenia od salezjanów, którzy są zaraz obok, ale ze względu na wiele czynników była potrzeba, żeby wybudować własny budynek. Na szczęście sytuacja się wyjaśniła. W tej kwestii interweniowały rady dzielnic, Rada Miasta Gdańska, urzędnicy gdańscy, a także różni politycy. Też miałem gdzieś tam jakieś rozmowy w tej sprawie.

Interesuje mnie kwestia dotycząca schematu, w jakim Wody Polskie konsultują się z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie decyzji o tym, jaki typ obszarów jest w danym miejscu. Naturalne jest, że jakaś jednostka rządowa typu Wody Polskie – w zasadzie tak to można określić, chociaż wiemy, że jest to przedsiębiorstwo – nie jest w stanie wszędzie dotrzeć, wobec czego musi polegać także na opinii innych. A zatem jak wygląda schemat, jak wygląda procedura? Konkretnie to mnie interesuje. Informacja z ministerstwa jest ciekawa. Świetnie. Jaka jest natomiast praktyka? Z tym, jak widać, bywa różnie. Problem Domu Sąsiedzkiego na ul. Dworcowej na Oruni to pewnie nie jest jedyny problem tego typu, że Wody Polskie w zasadzie nie wiedzą, jak wygląda teren, w sprawie którego wydają decyzję. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):

Dziękuję, panie pośle. Teraz pan poseł Tomasz Aniśko. Proszę.

Poseł Tomasz Aniśko (KO):

Dziękuję za głos. Panie przewodniczący, panie ministrze, chciałbym zacząć od tego, że bardzo się cieszę z planowanych działań w zakresie renaturyzacji. Każda inicjatywa, każdy projekt jest tutaj cenny i bardzo potrzebny. Chciałbym z państwa strony usłyszeć wyjaśnienie, co właściwie państwo rozumiecie pod hasłem renaturyzacji, czy wszyscy mówimy i myślimy o tym samym. Widzę tutaj duże pole do możliwych nadużyć, pole do tego, żeby termin ten wykorzystywać do przeprowadzania prac, które w rzeczywistości nie mają nic wspólnego z renaturyzacją w ujęciu, w jakim rozumieją ją przyrodnicy.

Jednocześnie moje obawy budzi fakt, że w obrębie tego samego rządu, być może nawet tego samego ministerstwa, z jednej strony wydatkujemy olbrzymie, idące w miliardy środki po to, żeby denaturyzować rzeki takie jak Odra i Wisła, a z drugiej strony rozpoczynamy projekt renaturyzacji. Czy rzeki Odrę i Wisłę za ileś lat znowu będziemy musieli renaturyzować po pracach, które w tej chwili są prowadzone, jak też po pracach, które są planowane na najbliższe lata? Wydaje się, że jest to dosyć absurdalna sytuacja, kiedy z państwowego skarbca wydatkujemy środki w zasadzie nakierowane na osiągnięcie przeciwstawnych celów.

Drobny przykład, z którym często spotykam się w ramach mojej pracy w terenie. Z jednej strony rolnik otrzymuje pomoc państwa w celu przywrócenia mokradeł do użytkowania rolnego. Wycinane są tam drzewa, teren jest osuszany. Ten sam rolnik za chwilę będzie otrzymywał z kasy państwowej środki na walkę z suszą i budowę stawów retencyjnych. Czy państwo dostrzegają tę absurdalność? Czy w ministerstwie istnieje jakaś refleksja nad tym, w jaki sposób i czy racjonalnie wydatkujemy środki państwowe w tym zakresie? Czy w ogóle jest szansa na to, żebyśmy osiągnęli cele renaturyzacyjne, kiedy jednocześnie z wielką intensywnością prowadzimy wszystkie projekty zmierzające do przekształcenia Odry i Wisły w kanały żeglugowe? Najlepszym przykładem oczywiście są tutaj doniesienia o budowie nowej zapory na Wiśle.

Konkretne pytanie, czy w ramach programu renaturyzacji przewidują państwo, planują państwo rozbiórkę istniejących tam. Jeżeli tak, to w których miejscach, na jakich rzekach i w jakim terminie? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):

Dziękuję, panie pośle. Czy są jeszcze jakieś pytania ze strony państwa parlamentarzystów? Jeżeli nie ma ze strony tych, którzy są z nami Sejmie, to może ze strony tych, którzy biorą udział zdalnie? Jeżeli tak, bardzo proszę o zgłoszenie się. W tym czasie oddam głos panu ministrowi Witkowskiemu z prośbą o udzielenie odpowiedzi na postawione pytania. Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MI Grzegorz Witkowski:

Bardzo dziękuję za pytania. Bardzo się cieszę, że państwo pochyliliście się nad tą lekturą, dlatego że po pierwsze, jest ciekawa; po drugie, jest pogłębiona merytorycznie; po trzecie, został wykonany ogrom pracy nie urzędników, nie polityków, nie ministra, tylko naprawdę fachowców z Wód Polskich. Jeżeli chodzi o pytania pani poseł i pana posła Urbaniaka, rzeczywiście jako żywo na temat bagien na terenie Regionalnego Zarządu Gospodarowania Wodami w Białymstoku oraz Domu Sąsiedzkiego na Oruni nie mam pogłębionej wiedzy. Wobec tego o odpowiedzi poproszę pana prezesa Wód Polskich, który jest z nami.

Pan poseł Urbaniak w kontekście Domu Sąsiedzkiego pytał, jaka jest zasada. Powiem szczerze, że generalnie jest ogólnopolska zasada udzielania zgód wodnoprawnych, pozwoleń wodnoprawnych. Każdy kto robi jakąś inwestycję, musi uzyskać taką zgodę, pozwolenie wodnoprawne. Myślę, że diabeł tkwi w szczegółach. Jeżeli według pana posła były tam jakieś inne intencje, bardzo proszę o kontakt. Jeżeli nie, pan prezes Wód Polskich udzieli odpowiedzi.

Pan poseł Aniśko pytał, czy program renaturyzacji nie kłóci się z różnymi innymi inwestycjami, jak rozumiem. Oczywiście, że się nie kłóci. Powiedziałem to na samym początku. W mojej ocenie jest najwyższy czas, żeby raz na kilkanaście lat dokonać pewnej korekty, rewizji, zobaczyć, co wyszło, co nie wyszło, gdzie można coś poprawić, gdzie można coś ulepszyć. Właśnie jest to zawarte w programie, który państwu przedstawiamy i który przedstawimy samorządom, opinii społecznej, publicznej do konsultacji.

Czy chcemy rozbierać jakieś tamy? Absolutnie nie. Wręcz przeciwnie, chcemy zbudować stopień wodny w Siarzewie, ponieważ wpisuje się on w politykę Unii Europejskiej zielonego ładu klimatycznego. Elektrownia wodna będzie miała 80 gigawatów. Nie będzie to elektrownia ani na węgiel, ani na atom. Myślę, że z czyjej jak z czyjej strony, ale ze strony Partii Zielonych powinienem dostać medal za to, że będziemy rozbudowywali hydroelektrownie, morską energetykę wiatrową, a nie coś burzyli. Oprócz funkcji przeciwpowodziowej i elektrowni stopień wodny w Siarzewie poprawi także stosunki wodne w okolicy.

Mówił pan także o wielkiej intensywności prac na Odrze. Życzyłbym sobie, żeby intensywność ta rzeczywiście była taka, o jakiej pan mówi. Jeszcze dużo przed nami, ale robimy wszystko, żeby po otwarciu stopnia wodnego w Malczycach, Ścinawę i Lubiąż także dopiąć inwestycyjnie, żeby ich budowa mogła ruszyć w miarę szybko.

Panie przewodniczący, gdybym jednak mógł oddać głos panu prezesowi z Wód Polskich, żeby odpowiedział na pierwsze i drugie pytanie pani poseł oraz pytanie pana posła Urbaniaka, byłbym wdzięczny.

Poseł Michał Urbaniak (Konfederacja):

Może doprecyzuję pytanie.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):

Tak oczywiście. Za chwilę przekażę głos panu prezesowi. Jednak pan poseł Urbaniak poprosił o możliwość doprecyzowania swoich pytań. Pozwoli pan, panie prezesie, że najpierw przekażę głos panu posłowi. Następnie poproszę pana o odpowiedź. Proszę, panie pośle.

Poseł Michał Urbaniak (Konfederacja):

Dziękuję jeszcze raz. Konkretnie chodzi mi o jedną rzecz. Jak w praktyce wygląda konsultacja przy zakładaniu, że dany teren jest terenem zalewowym, a inny nie jest? Nie musi to być odpowiedź dzisiaj, jeżeli taka odpowiedź nie jest możliwa. Nie naciskam, dlatego że doceniam ogrom pracy, który został włożony, natomiast w przyszłości takich sytuacji, że jakiś teren pomimo tego że już dawno nie jest terenem zalewowym albo w praktyce zaraz może być terenem zalewowym, nie jest tak skategoryzowany w Wodach Polskich, może być więcej. Po prostu chodzi mi o to, jak wygląda procedura konsultacji czy weryfikacji i współpracy z samorządem terytorialnym.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):

Proszę pana prezesa o udzielenie odpowiedzi.

Zastępca prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Paweł Rusiecki:
Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Szanowna pani poseł, w temacie Bagna Wizna sytuacja wyglądała w następujący sposób. Wody Polskie poinformowały właścicieli gruntów, że są zobowiązani do utrzymania urządzeń melioracyjnych, wodnych w odpowiednim stanie. Są to konserwacje rowów. Prace te były realizowane bezpośrednio przez użytkowników. Oczywiście były wszczęte w wyniku informacji z Wód Polskich, że działań tych należy dokonać. Niestety, sami użytkownicy nie wystąpili do regionalnej dyrekcji ochrony środowiska o to, żeby realizować owe działania. Stąd interwencja między innymi pani poseł, jak również regionalnej dyrekcji ochrony środowiska. W tym zakresie zostało wszczęte postępowanie administracyjne.

Oczywiście Wody Polskie w planie, w programie kształtowania zasobów wodnych na lata 2020–2024 mają przewidziane działania w tym zakresie za kwotę 3000 tys. zł oczywiście mając na względzie… Środki te pochodzą ze środków europejskich, z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Oczywiście działania będą podjęte w rygorze wszelkich przepisów prawa. Nie zakładam, żeby były w tym zakresie jakieś problemy. Oczywiście są to obszary Natury 2000. Wszystkie rygory związane z prowadzeniem wszelkich związanych z tym prac powinny być traktowane w szczególny sposób. Powinno to być traktowane w rygorystyczny sposób. W ramach naszych działań będziemy przestrzegać wszelkich procedur. Działania, które były podejmowane, jak wspominałem, były ściśle związane z działaniami właścicieli gruntów.

Co do pytania pana posła w sprawie postanowienia w kontekście Domu Sąsiedzkiego, wszystkie pozwolenia wodnoprawne czy decyzje w zakresie ocen środowiskowych bądź ocen wodnych są wydawane głównie na podstawie dokumentów, jak również materiałów źródłowych związanych chociażby z planami przeciwpowodziowymi czy mapami, które określają zakres obszaru powodziowego. Może zaistniała tutaj sytuacja, w której część dokumentacji była nieaktualna. W tej chwili trudno mi się bezpośrednio odnieść do tej sytuacji. Potrzebuję wyjaśnienia bezpośrednio od dyrekcji Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Pozwolę sobie złożyć wyjaśnienia na piśmie.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):
Dziękuję, panie prezesie. Oczywiście poproszę, żeby odpowiedzi na pytania, które zostały tutaj zadane, odpowiedzi, o które poprosili państwo posłowie, zostały przesłane na piśmie. Jest z nami również pan Jarosław Rzepa, który nie jest członkiem naszej Komisji, ale żywo zajmuje się tymi kwestiami. Poprosił o zabranie głosu. Panie pośle, witam pana serdecznie na posiedzeniu Komisji. Bardzo proszę o zabranie głosu.

Poseł Jarosław Rzepa (KP) – spoza składu Komisji:
Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowne panie i panowie posłowie, panie ministrze, panie prezesie.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):
Przepraszam, panie pośle. Mam prośbę do pana ministra o wyłączenie mikrofonu, dlatego że jest pogłos. Dziękuję. Proszę kontynuować.

Poseł Jarosław Rzepa (KP) – spoza składu Komisji:
Dobrze. Mam dwa pytania do pana ministra. Po pierwsze, chciałbym uzyskać bardzo precyzyjną odpowiedź ze strony Wód Polskich na temat nakładów, jakie są rokrocznie czynione, jeżeli chodzi o utrzymanie wałów przeciwpowodziowych i urządzeń melioracji podstawowej na Pomorzu Zachodnim w stosunku do nakładów, jakie były przez ostatnie lata. Chciałbym zobaczyć, czy przypadkiem nie mamy tam do czynienia z postępującą dewastacją tego, co działo się w latach poprzednich. Przypomnę owe nakłady. Państwo obecnie rządzący często to porównujecie. Powiem tylko, że za rządów Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego nakłady na utrzymanie na Pomorzu Zachodnim rokrocznie wynosiły ponad 30 000 tys. zł. Jestem ciekawy, ile obecnie państwo rokrocznie na to przeznaczacie. Mam nadzieję, że nie jest to renaturyzacja rzek w postaci tego, że nie robimy nic.

Drugie pytanie jest bardzo konkretne. Dotyczy jednej z rzek przymorza, a konkretnie Regi. Nie udało się nam, szanowni państwo, skończyć jednej rzeczy, a mianowicie

częściowego zbiornika mokrego na rzecz Redze przed Trzebiatowem Kłodkowo-Gąbin. Czy Wody Polskie, mając tak mocno zaawansowany proces projektowy, w ogóle zamierzają kontynuować ów temat tak, żeby miasto Trzebiatów całkowicie zabezpieczyć przed największą wodą? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):

Dziękuję, panie pośle. Czy ze strony państwa parlamentarzystów są jeszcze jakieś pytania? Jeżeli nie ma, bardzo proszę pana ministra, ewentualnie pana prezesa o udzielenie odpowiedzi na postawione przed chwilą pytania. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MI Grzegorz Witkowski:

Dziękuję. Panie pośle, panie przewodniczący, oczywiście w tej chwili nie znam nakładów na utrzymanie wałów na Zachodnim Pomorzu. Jednak w takim razie musimy się zdecydować, czy renaturyzujemy niektóre rzeki czy nazywamy to dewastacją. Zachodzi tutaj pewna kolizja i rozbieżność naszych postulatów. Jeżeli chodzi o to, co pan nazywa utrzymaniem wałów, czyli koszenie, przebudowę, rozbudowę, ekolodzy, naukowcy, hydrolodzy, samorządowcy mówią, żeby robić coś zgoła przeciwnego. Po to jest program, żebyśmy usiedli i dogadali się. Tam, gdzie trzeba budować, budujemy, o czym pan doskonale wie. Natomiast tam, gdzie już nie zachodzi taka potrzeba, ponieważ nie występuje zjawisko powodziowe czy suszowe, należy pozwolić rzece meandrować, swobodnie płynąć, zachować roślinność, która naturalnie powstaje przy rzece plus prowadzić nasadzenia drzew, jak to się dzieje w innych miejscach Polski. Nie znam sytuacji na Zachodnim Pomorzu.

Jeżeli chodzi o rzekę Regę pod Trzebiatowem i zbiornik wodny, pozwoli pan, panie pośle, że odpowiem panu albo na piśmie, albo powiem to panu w odrębnym trybie na kolejnym posiedzeniu Komisji.

Jeżeli chodzi o melioracje, prosiłem, panie przewodniczący, żebyśmy nie wrzucali wątków politycznych do tego tematu, dlatego że naprawdę nie jest tego wart. Nie są tego warci ci ludzie. Ludzie, którzy nad tym pracowali, nie zasłużyli na to. Zachodnie Pomorze i melioracje kojarzą mi się z politykiem Gawłowskim, ale mam nadzieję, że jest to już koniec naszych uprzejmości politycznych. Jeżeli są jakieś pytania, odpowiem na piśmie, panie pośle Rzepa. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):

Panie ministrze, pan też jest politykiem. Dobra polityka to podejmowanie słusznych decyzji. Robimy to po to, żeby podejmować jak najlepsze decyzje. Właśnie po to tutaj jesteśmy, a nie po to, żeby robić jakiś show z racji tego, o co zapytał pan poseł Rzepa. Są to zasadnie postawione pytania, dlatego że wielu członków naszej Komisji to posłowie właśnie z województw zachodniopomorskiego i pomorskiego. Sprawy te leżą w sferze naszych zainteresowań. Po prostu chcemy mieć szczegółowe informacje na ten temat. Jestem przekonany, że panu posłowi Rzepie chodziło właśnie o meritum sprawy, a nie o argumenty, które w tych obszarach są nieistotne. Pan poseł poprosił jeszcze o wypowiedź ad vocem, wobec czego udzielę panu posłowi głosu. Proszę.

Poseł Jarosław Rzepa (KP) – spoza składu Komisji:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, panie ministrze, myślę, że najważniejsze słowo, które musi być przed programem, to przede wszystkim bezpieczeństwo. To, na co wskazywałem, mówiąc o trosce o nakłady na wały, to przede wszystkim miałem na względzie to, co jest najważniejsze, czyli zdrowie, dobytek tych wszystkich, którzy mieszkają na tych terenach. Niestety, nie da się połączyć jednego z drugim, a uważam, że priorytetem powinno być bezpieczeństwo. Dopiero później powinny być te działania, które możemy zrobić, oddając przyrodzie, naturze to, co można, mając na względzie, żeby nie ucierpiało na tym zdrowie i dobytek mieszkańców. Jest to główne przesłanie, które było zawarte w mojej wypowiedzi.

Oczywiście uważam, że to, co zostało zbudowane, zostało zbudowane zgodnie z jakimś planem, jakąś myślą, musi być utrzymywane, ponieważ po to wydatkowaliśmy środki. Natomiast to, co jeszcze nie zostało zakończone, powinno być kontynuowane bez względu na to, kto dzisiaj albo jutro będzie rządził, po to, żebyśmy w pełni mogli mieć zrealizowane poczucie bezpieczeństwa. Tylko tyle. Dziękuję bardzo.

Podsekretarz stanu w MI Grzegorz Witkowski:
Panie przewodniczący, można?

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):
Dziękuję.

Podsekretarz stanu w MI Grzegorz Witkowski:
Panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):
Panie ministrze, ale proszę bardzo krótko.

Podsekretarz stanu w MI Grzegorz Witkowski:
Bardzo krótko.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):
I oczywiście proszę odnieść do meritum sprawy.

Podsekretarz stanu w MI Grzegorz Witkowski:
Absolutnie. Panie pośle Rzepa, absolutnie zgadzam się z tym, że tam, gdzie będziemy renaturyzować, będziemy to robić w ten sposób, żeby w miarę możliwości przywrócić pierwotną funkcję rzeki, ale z zachowaniem tego wszystkiego, co my i poprzednie pokolenia, poprzednie rządy zbudowały. Następne rządy też będą to budowały albo utrzymywały. Tak rozumiemy renaturyzację. Przynajmniej ja tak to rozumiem i tak rozumieją to Wody Polskie. Podpisuję się pod pana ostatnimi słowami w zupełności.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Marchewka (KO):
Dziękuję. Po tej pozytywnej konkluzji chciałbym zapytać, czy ze strony państwa posłów są jeszcze jakieś pytania. Jeżeli nie, jeszcze raz bardzo proszę pana ministra i pana prezesa o udzielenie odpowiedzi na postawione przez państwa parlamentarzystów pytania w formie pisemnej. Będziemy zobowiązani, jeżeli przedstawicie nam państwo stosowne informacje.

Tym samym chciałbym poinformować, że wyczerpaliśmy porządek dzienny naszego posiedzenia. Wszystkim państwu parlamentarzystom dziękuję za udział w dzisiejszym posiedzeniu Komisji. Panu ministrowi, panu prezesowi również dziękuję za udział w posiedzeniu.

Dziękuję państwu. Do zobaczenia jutro. Na tym zamykam posiedzenie Komisji.